

38 CAPUT XIX.

ptomata) etiam Opiatis benè præparatis, maximè profunt: sed oriatur ex assumptione ullius, v. gr. veneni, &c. nauseam, & vomitum creet, Emerica leviora primò exhibenda sunt.

1. R. Aq. Cinamom. Mentha aa. ℥j. Syr. Limon. ℥ss. Laudan. Liquid. gut. x. Misc. Vel,

2. R. Sal. Absinth. ℥ss. Ol. Cinamom. Menth. aa. gut. ij. Syr. Citr. ℥ss. Misc.

Si Cholera adsit & bilis majore impetu fursum quam deorsum evacuationem attentet, Enemata Emollientia conducunt, ut & Colagoga & Laxantia.

Ex. gr.

1. R. Cassia recenter Extract. ℥ij. Senn. Rhabarb. pulveris. aa. ℥ij. Ol. Stillatit. Menth. Macis aa. gut. ij. Laud. Liquidigr. j. Misc.

Si suspicio adsit malignitatis adde Alexipharmaca.

2. R. Theriac. Venet. ℥j. Sal. Volat. C. C. gr. vi. Ol. Chymic. Cariophyll. Aneth. aa. gut. iij. Misc.

Si adsit inflammatio, & æger Athletico corpore gaudeat prodest Sanguinem detrahere; non autem Catharsis aut Vomitus promovenda sine maxima cautela Absorbentia in hoc affectu conveniunt, sed Salina Urinosa precellunt, & si dolor valdè urgeat addantur Anodyna. Si Cardialgia à flatibus procedat Chasarticum aliquod Carminativum & Enema ad transitum liberio-rem promovendum opem sine dubio ferent.

Externè Salia Volatilia Oleosa pro fomentationibus utiliter usurpantur, & in Cardialgia Spir. Rosismarin. quo foveatur Ventriculus presens affert levamen.

CAPUT XX

De Singultu.

1: Est morbus Ventriculi, & Causa est quodcun- que orificium superius Ventriculi inquietare

Vaa

valet; adeò ut *Diaphragma* etiam afficiatur; quod probabiliter provenire posset à flatulenta aliqua materia ibidem inclusa, vel à viscida & tenaci materia orificio Ventriculi impacta & adhærenti, nervos tenuiores irritante, undè & *Diaphragma* ex consensu afficitur; & inde oritur motus hic convulsivus: hæc autem materia peccans vel in ipso Ventriculo generatur; vel ex prava sanguinis Diathesi ab aliis partibus accersitur, ut in *Febribus Malignis, Dysenteriis, &c.*

2. Si *Singultus* procedat a vulnere illius partis nobilis & principalis, vel si vehementes evacuationes vel malignum quædam morbum subsequatur, maxime periculosus est. Sed si levior sit, facile curatur ex Spiritus cohibitione, Pudore; aut improvisa qualibet passione animi.

3. Si malignitatis particeps non sit, inchoetur cura *Vomitoriis* levioribus & *Catharticis*, nisi debilitas virium prohibeat: Sed in omni casu *Absorbentia* & *Antispasmodica* conferunt.

℞. *Cinnab. Nativ. Corall. C. C. aa. ℥ss. Castor. ℥j. Ol. Stillat. Caryophill. Aneth. aa. gur. iv. Misc. dos. ℥j.*

Si à flatibus producatur femina carminativa addantur.

℞. *Aq. Cari ℥ij. essent. Aneth. Castor. aa. ℥ss. Misc. semen Anisi* constanter in ore manducatum multum laudatur. Sed si singultus vehementer urgeat, (à quacunque procedat causa) *Opiata* benè præparata & cum iudicio exhibita sunt sine pari. Si malignitas adsit, addantur *Alexipharmaca*.

℞. *Margarit. Bezoard. Mineral. aa. ℥j. Ossis de Corde Cervi, Pulv. è Chelis aa. ℥ss. Laud. Londinensi gr. iij. Misc. dos. ℥j.*

Externè *Emplastra* & unguenta ex *Antispasmodicis, Stomachicis, Carminativis, &c.* Ventriculo applicata profunt; quorum mistura & applicatio pro causæ exigentia dirigenda est. His adde *Salia Volatilia Oleosa, Cucurbitula, Ligatura, Frictiones, &c.* valdè prædicantur.

CAPUT XXI.

De Fluxu Alvi.

1. EST Alvi fluxus quò nimia cum frequentia & copia humores varii per alvum evacuantur.
 2. Si materia excreta sit cibus indigestus dicitur *Lienteria* si semifermentatus sit, Crudus, & cineracei coloris, vel albescens instar Chyli, dicitur *Cæliaca* (apud quosdam Medicos audit nomine *fluxus alvi Chylosi*) sed si excrementa satis digesta & fermentata fuerint, sed liquida vel aquea dicitur *Diarrhea*, in qua si excreta flava sint, Bilis peccat, si pituitosa & viscida, serum in culpa est, sed si nigra & discolorata sint, acidum occurrit.
 3. *Causa Lienteria* est, aliquid fermentum Ventriculi obtundens, & etiam fibras ejusdem irritans, undè contenta sua infermentata & festinanter nimis propellit. *Cæliaca* oritur ex obstructione vasorum lacteorum & transcolationis Chyli per ea, non excludendo defectum etiam Bilis. *Diarrhea* producitur à nimia feri, vel lymphæ copia; quæ cum è Vasculis suis in partem affectam effundantur, ibi bili occurrunt; & ex horum concursu excitatur effervescentia: hinc morbus magis vel minus est acris, Biliösus, ferosus vel acidus, prout varia salia intestina, irritant, & Spiritus Animales perturbant.
 4. Quælibet fluxus alvi species diù persistens & magnum excitans dolorem, vel si excreta sint nigra, livida aut viridia, suspicienda est: & *Lienteria* & *Cæliaca* magis quam *Diarrhea*.
- Fluxus Alvi Criticus sine notabili dolore magis conducit quam nocet.
5. *Cura*. Praxis omnium Medicorum & experientia quotidiana hoc extra controversiã ponunt, quod in fluxu alvi curando initium sumendum sit à Catharsi; quæ hn-

humori peccanti adaptanda sit cui etiam copiosius immisceantur *Balsamica, Aromatica* & si dolor admodum urgeat, *Anodyna*. Ut si bilis in culpa sit.

℞. *Rhabarb.* ℥i. *Sal. Absinth.* gr. x. *Nucis Moscat.* ℥j. *Laudan. Londinens.* gr. no. j. M. f. Pulvis, vel, ℞. *Pulver. Rhei* ℥ij. *Sal Volatil. Vrin.* gr. viij. *Ol. cinamom. Foenicul.* aa. gut. iij. cum *Extracto Rhamni* f. *Pilulæ*.

Si excreta sint nigri aut viridis coloris, *Absorbentia* & *Bezoardica* addenda sunt, quæ etiam in quolibet fluxu alvi conducunt, purgatione prægressa.

1. ℞. *Bezoard. Mineral* ℥j. *Castor.* gr. x. *Rad. Tormetill.* ℥j. *℞. Laudan.* gr. vj. *Ol. Cinamom. Menth.* aa. gut. iij. f. *Pulvis.* pro una dosi.

2. ℞. *Rad. Tormetill.* ℥ss. *Catechu.* ℥ij. *Mastic. Saccini* aa. ℥j. *Cinamom. Sem. Papav. Cari* aa. ℥j. *Pulverif.* & cum *Syrupo Mentha* f. *Electuar.* pro sex dosibus.

Externe Adstringentia leviora & *Balsamica* applicentur, ut *Tacamahaca, Mastiche, Ol. Menth. Masticis, Absinth.* &c Vide duo capita ultimò prægressa.

CAPUT XXII.

De Dysenteria.

1. EST immodica evacuatio materiæ purulentæ vel sanguinæ per alvum, cum torminibus acrioribus & ulceratione intestinorum, quandoque cum *Tenesmo*, & sæpè cum *Febre*.

2. Quandoque solummodo intestina crassa afficiuntur, sicut dignoscitur ex dolore magis gravativo & hebetante, & ad latera Abdominis afficiente, & ex excretis minus purulentis & sanguineis; Sed si intestina tenuia afficiantur dolores acuti quaquaversum per integrum abdomen radiantur, nequè derepentè deiectionem produ-

cunt.

eunt. Si dolores incessantes adsint, ulcus indicatur. Si *Symptomata* extremè mala sint sine dolore, Gangræna metuenda est.

3. *Causa* est acrimonia heterogenea Salina in sanguine, undè aded tenuis & acris evadit ut meatus cæliacos tenuiores perumpant, & in intestina irruens eadem corrodat & exasperat; etiam *Succus Pancreaticus* & *Bilis* exindè depravantur, & vapores & tormina excitantur.

4. Est morbus periculi plenus, & si concomitetur *Nausea* seu cibi fastidium, febris, vomitus, & sitis magna; vel si excrementa sint valdè nigra, disjuncta & lacera quasi, & veluti frustra carnis unà excernantur; omnia inquam, hæc sunt mali moris *Symptomata*; sed si adsint etiam *Sudores frigidi*, *Leiporhymia*, & *Convulsiones*, de cura non ampliùs sperandum est.

5. *Cura* Si malignitas constet, præstat initium sumere à *Bezoardicis* & *Diaphoreticis*: ut.

℞. *Theriac*. *Andromach.* ℥ij. *Sal. Viperar.* gr. vi. *Ol. Cinamom.* gut. j. *Misc.*

Ordinario autem in principio purgationem institui-
mus ope *Cathartorum* in proximè prægresso capite
nominatorum, & plerumque quidem preparationibus
quibusdam ex *Rhabarbaro*. Sed *Purgativa*, sicut &
omnia alia remedia, moderata dosi exhibenda sunt.

Deindè *Adstringentia* adhibemus primo leviora,
& dein fortiora (si opus sit) semper addendo *O-*
piata (nisi *Symptomata* mortem minitentur, vel
dolor non multùm urgeat.

℞. *Lapid. Hematit.* *Sang. Dracon.* aa. ℥β. *Radic.*
Tormantill. *Bestort.* aa. ℥j. *Ol. Menth.* *Nicis.* *Moscat.*
aa. gutt. vii. *Laudan. Londinens.* gr. vi. *Conserv. Ros.*
Rubr. ℥j. fiat *Bolus.* dosis ℥ij. vel,

His adde *Sem. Plantag.* *Papav.* *Corall.* *Mastich.* *Suc-*
cin. *C. C.* *Crocum Martis Adstringentem*, *Bolum*,
Catechu, ut & omnia terrestribus particulis gau-
dentia, & etiam quæ hæctenus præscripsimus in *alvi*
fluxu curando; & si adsit malignitas adde *Pulv. Vi-*
perar. Serpentum, *Camphor.* &c.

Enemata etiam conferunt, quæ fiant ex lacte vel
succo

De Doloꝛe Colico.

su eo *Plantaginis*, *Vitellis Ovorum*, & *Terebintina*
Ven sa Pro *Enematibus* vide *Platerium* & *Riverium*,
Externe *Adstringentia* & *Anodyna* usurpari pos-
sent, ut *Unguent. Comitissa*, *Sumac.*, *Ol. Cydonior.* &
similia vel,

℞. Theriac. Andromac. ℥j. Rad. Tormentill. Bolī
veri aa. ℥iij. frustorum Panis ℥iv. Cum Aceto Rosarum
fiat *Cataplasma*.

Tenesmus iisdem remediis cedit.

C A P U T XXIII.

De Doloꝛe Colico.

1. **E**st molestissimus doloris sensus in *Abdomine* de-
pendens à solutione continui. Partes affectæ
sunt *Intestinum Colon*, ejusdem *Tunicæ & Membra-*
næ, vel partes adiacentes, vel nervi *Mesenterici*.
2. *Signa*. Dolor vehemens in *Intestinatorum regio-*
ne, quandoque in uno, quandoque in pluribus locis
situm obtinens. Contractio vel distensio partium *Ab-*
dominis unà cum spissa & pauca urina, adstrictione
Alvi, *Vigiliis*, *Siti*, vomitu, febre, sudoribus fri-
gidis, deliquio animi, &c.
3. *Causam* arbitramur consistere (saltem plerum-
que ita se habet) in præternaturali fermentatione
Succi Pancreaticis & Bilis; nempe unus vel uterque
vitiosus existit, vel chylo indigesto occurrunt. Ve-
rissimile est flatulentam aliquam, viscidam, acidam,
vel acrem materiam produci, &c. quamquam mi-
nimè dubitamus, quin hic affectus oriatur aliquando
à perturbatione *Spirituum Animalium* (vel in *Cere-*
bro, vel in *Plexu Mesenterico*) qui cum membrano-
sas & sensitivas *Abdominis* partes impetuosè disiliant,
contractionem, Distensionem, Disruptinam, divulsio-
nem partium & consequenter dolores, producant.
4. Si *Dolor Colicus* sit lenior sine mali moris sympto-
matis,

tis, facile curatur; sed si dolor fixus sit, & alvus adstrictior, vigilæ, vomitus, Leipothymix, &c. etiam adsint, res in magno discrimine versatur.

Colica Spasmodica sæpè diu perstat, & omnia remedia quæcumque eludit; quandoque fixum observat locum, quandoque vagatur per *Mesenterium* & alias partes: imò & aliquando in *Paralysin*, vel *Epilepsiam* desint.

5. *Cura* aptissime inchoabitur ab *Enematis Emollientibus* & *Carminativis* (quæcumque agnoscat causam) compositio fieri posset ex lacte, jusculo (præcipuè ex carne ovilla) unà cum herbis *Emollientibus* & seminibus *Carminativis*, quibus adde *Olea*, *Vitella Ovorum*, *Terebinthinam*, *Tincturam Colocynthidos*, & *Infusionem Croci Metallorum*, *Aloe*, *Manna* &c. quæ sæpiùs reiterentur, si opus fuerit. *Cathartica* etiam quandoque morbum hunc solvunt, quæ fiant ex *Senna*, *Rhabarbaro*, *Manna*, *Tamarindis*, *Extracto Colocynthidos*, adiunctis *Carminativis* & *Emollientibus* (prout urget occasio) & ultimo *Opiatis*, si modò dolor intensissimus sit; sed si magna sit alvi & intestinorum Adstrictio, *Opiatorum* usus diferatur donec hoc *Symptoma* minuatur.

Ut ad particularia descendamus; in *Colica flatulenta* producta à *Bile Volatili* commixta *Pituitæ Viscidæ*, & ex intestinorum distensione seipsam prodente.

1. Injiciatur *Enema Emolliens* & *Carminativum*; deinde.

℞. *Elixir. Salutis* ℥ij. *Syr. Rosar. Salutiv.* Aq. *Cinnamom.* aa. ℥j. M. pro unà dosi. Deinde.

℞. *Dianisi* ℥ij. *Laud. Lond.* gr. i. *Syr. Menth.* q. s. *Electuarium*.

Sed si procedat ab *Acido*, quod dignoscitur ex *Algore*, unà cum contorsione, &c. tum *Salia Volatilia Oleosa* præcipua sunt, quibus adde *Absorbentia*, *Diuretica*, & omnia *Alkalia*; & si addas *Opiata* magis efficacia evadunt; dolore autem recedente exhibeantur *Melanagoga*.

Si sit dolor ardens & comburens quasi cum sapore oris amaro, & siti, & oriatur à *Bile acris* *Refrigerantia* adhibenda sunt; ut *Cichor.*, *Plantago*, *Acetosell.*, *Citr.* & præcipuè *Spir. Nitri Dulcis*.

Etiam

Etiam Emulſiones ex Seminibus frigidis; vel Opiata ſemper Carminativis juncta.

Prætereà Enemata & Cholagoga vices ſuas obtinent quæcumque enim ſit cauſa, hoc ſemper pro Axiomate tenendum eſt, quod alvus ſemper laxior eſſe debeat.

In Colica Spasmodica incipiendum ab Enematis. Ex. gr. ℞. Decoct. Commun. lib. j. Tinct. Caſtor. ℥j. Laudan. Liquid. gut. xx. Ol. Succin. x. f. Enema. Talia Enemata cum Arthriticis & Anodynis maximè efficacia ſunt in Spiritibus efferis compescendis. Deindè quæ præſcripſimus in Colica ex cauſa acida vel humore Melancholico orta, hic etiam conveniunt, quibus addantur Antispasmodica Ex. gr.

℞. Spir. Roriſmarin. Tinct. Caſtr. aa. ℥j. Sal. Volat. Succin. Lumbricor. aa. gr. vj. Ol. Pomor. Aurantior. Nucis Moſcat. aa. gut. vij. Laudan. Liquid. gut. xl. Miſc. doſis gut. xx.

Hujusmodi remedia ſæpiùs propinari poſſent in ℥j. Aq. Cinamomi tenuioris, vel Aq. Lumbricor. Magiſtral. --- Etiam Tinct. Antimonii, Cinnabaris Antimonit, Sulphur Anodinum & illud Vitrioli, &c. conducunt.

Externè ſalia Volatilia Oleoſa multum celebrantur pro fomentationibus; ſpecialim ſi componantur ex Spir. Roriſmarin. Salvia, Camomil. & Addantur Spiritus & Olea Lumbricor. Terreſtr. Sanguinis Humani, Ol. Caryophyllor. Semin. Anif. & ſimilia.

De horum ſucceſſu noſmetipſi Oculati Teſtes teſtimonium perhibemus.

C A P U T XXIV.

De Iliaco affectu, vulgò Paſſione Iliaca.

1. Eſt dolor intenſiſſimus in inteſtinis Tenuibus, & nonnunquam in craſſis, cum fæcum alvi retentione, & quandoque Vomitione.

2. Cauſa, Procedit plerumque ab inflammatione Ili; à mate.

materia aliqua acris, (sive Bili, sive liquore Glanduloso in austeram diathesin degenerato) cujus irritatione motus intestinorum peristalticus invertitur, & Spiritus Animales sicut in omnibus inflammationibus) in furorem excitantur, & dissipantur; qui tantum cient tumultum ut Tunicae Intestinorum extendantur, & intestinorum meatus coarctetur & ocludatur; quibus adde faeces induratas, flatus, Lumbricos, Hernias, &c. quae (ad minimum) *Causa Antecedentes* nuncupari possent.

3. *Signa*. Dolor acutus, & excretionis faecum alvi privatio, & saepe Tumor durus in *Abdomine*, & ejusdem distensio flatuosa, unde subsequitur omnium humorum in primis viis stabulantium vomitus & saepissime ipsarum faecum alvi.

Si morbus procedat ab *inflammatione*, adest *febris* & calor intensus: si ab quadam *obstructione*, parum aut nihil febricitant: si à *flatibus*, dolor incertus de loco in locum vagatur.

4. *Affectus Iliacus* raro curatur nisi procedat vel à *flatibus* vel *faecibus induratis*; quo casu saepissime curam consequimur.

5. *Cura*. Humores Austeri sunt corrigendi; motus intestinorum inversus in pristinum statum reducendus; & perturbatio Spirituum Animalium temperanda est. Si adsit *Febris* initium sumatur à *Venaesectione*, sin alias, ommittatur. Sed quomodocumque se habeat, *Enemata ex lacte & saccharo*, adjuncta *Essentia Castorei*, injicienda & sepius iteranda sunt. Et, nisi adsint Vomitiones *Biliose*, *Ol. Amygdalarum*, vel *Olivar.* addi posset. Etiam *Juscula pinguis* ore assumantur, & *Enematis* injiciantur. Et si dolor acerbissime urgeat, *Anodyna* (imò *Opiata*) una cum *Antispasmodicis* exhibere fas est. Praecipue autem laudo *Castoreum*, quod Spiritus furibundos temperat, & compefcit; & motum intestinorum directum restituit. Deinde non solum *Emollientia*, *Laxativa Unguenta*, ut *Unguentum Arthanica*, & fomentationes ex *Colocynthide* & *seminibus Carminativis* in *Spiritu Vini* infusis &c. conducunt; sed & *Enemata* & *Carthartica* leviora (pro- ut exigit necessitas) denuo reiteranda veniunt.